

ทางปัญญาในต่างประเทศ ทำให้ต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ เทคโนโลยี จากต่างประเทศในระดับสูง ไทยจึงได้ผลตอบแทนเพียงแค่ว่าจากแรงงานและ วัตถุดิบเป็นหลัก ซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนน้อยของห่วงโซ่การผลิต เข้าลักษณะ การ *ทำมากได้น้อย* ส่วนภาคการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนส่วนใหญ่ของ ประเทศ ยังประสบกับความผันผวนของราคาพืชผลในตลาดโลกและประสบ ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทั้งดินและ น้ำ การขายวัตถุดิบส่งออกให้แก่ต่างประเทศประสบปัญหาการกีดกันทางการค้า ที่มีใช้ภาษี ในขณะที่ภาคบริการโดยเฉพาะการท่องเที่ยวยังพึ่งพา ทรัพยากรธรรมชาติ โดยไม่ได้ใช้ประโยชน์เต็มที่ในการเพิ่มมูลค่า ดังนั้น รัฐบาล จึงต้องปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ มิฉะนั้นการขยายตัวของเศรษฐกิจจะ นำไปสู่วงจรการขาดดุลการค้าและการแข่งขันด้านราคา อันเป็นข้อจำกัดในการ ขยายตัวของประเทศอย่างยั่งยืน²

ในขณะที่พลวัตการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจและสังคมโลก ซึ่งไทยจะต้องเผชิญ อย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้นั้นก็มีหลายประการอันสามารถสรุปได้ เช่น

1. การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ ซึ่งแนวโน้มการเปิดเสรีการค้าของประเทศ ต่าง ๆ จะทำให้ไทยมีโอกาสในการขยายการส่งออก การท่องเที่ยวและการลงทุนมากขึ้น แต่ใน ขณะเดียวกันก็มีการแข่งขันที่สูงขึ้นในตลาดโลก ดังนั้น ไทยจึงต้องรู้เท่าทันและเตรียมรับมือจาก การขับเคลื่อนอย่างเสรีของข่าวสารความรู้ เทคโนโลยี แรงงานและประชากร เงินทุน การค้า การลงทุนและบริการ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ความไม่สมดุลในเศรษฐกิจโลกและการเก็งกำไร ที่อาจส่งผลต่อความผันผวนของ อัตราแลกเปลี่ยนและราคาสินค้าในตลาดโลก

3. การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด เนื่องจากการพัฒนาของเทคโนโลยี หลักทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุและนาโนเทคโนโลยี ที่มี ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

² เรื่องเดียวกัน

4. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม อันเนื่องมาจากโครงสร้างประชากรของโลกที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น การขยายตัวของสังคมเมือง รวมทั้งการรับรู้และแลกเปลี่ยนในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่หลากหลายซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายที่มีต่อกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และอนาคตของประเทศ

5. ความผันผวนที่อาจมีผลกระทบ เช่น สถานการณ์การเมืองและความมั่นคงในโลก การระบาดของโรคอุบัติใหม่ ๆ ยาเสพติดในรูปแบบที่หลากหลาย ความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ ที่นำไปสู่ภัยพิบัติ เป็นต้น³

ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่รัฐบาลเชื่อว่าจะมีความจำเป็นที่จะต้องวางมาตรการป้องกันและแก้ไข ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจและวิถีชีวิตในสังคมไทย

หากพิจารณาต่อไปในคำแถลงนโยบายดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีคำกล่าวหลายช่วงที่ได้เอ่ยถึงความสำคัญของการจัดทำเขตการค้าเสรีกับมิตรประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการย้ำว่า มูลค่าการส่งออกที่ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 24 ในปี ค.ศ. 2004 ว่า “เป็นผลสืบเนื่องจากการทำเขตการค้าเสรีกับหลายประเทศ”⁴ ซึ่งเป็นการสะท้อนนัยยะให้เห็นว่ารัฐบาลไทย ภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เชื่อว่า การจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับมิตรประเทศมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจไทย

และหากพิจารณาเฉพาะคำแถลงนโยบาย ในส่วนของนโยบายการค้าต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ที่ว่า

...รัฐบาลจะสานต่อและขยายความร่วมมืออย่างทัดเทียมกันในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศและกลุ่มประเทศที่มีบทบาทสำคัญของโลกบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งจะเสริมสร้างความยอมรับและความเชื่อมั่นของต่างประเทศต่อไทย...

³ เรื่องเดียวกัน

⁴ เรื่องเดียวกัน

...สำหรับมิติด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รัฐบาลจะดำเนินนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศในเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง และมีความเชื่อมโยงกับนโยบายเศรษฐกิจภายในประเทศโดยเฉพาะการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เพื่อนำความร่วมมือระหว่างประเทศมาใช้ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพให้แก่บุคลากรในทุกระดับให้มีความพร้อมในการเข้าสู่และเกื้อหนุนต่อการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจใหม่และพัฒนาศักยภาพของไทยให้มีบทบาทนำในการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค...

...รัฐบาลจะสานต่อการจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศโดยรวม การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยอย่างต่อเนื่อง และการดำเนินนโยบายการตลาดเชิงรุกทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่ เพื่อส่งเสริมให้สินค้าและบริการของไทยเป็นที่รู้จักและยอมรับ อย่างแพร่หลายจากผู้บริโภคในต่างประเทศ...⁵

คำกล่าวเหล่านี้ยังเป็นสิ่งที่ตอกย้ำให้เห็นอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นว่ารัฐบาลไทย ภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะใช้การจัดตั้งเขตการค้าเสรีเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเพื่อขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือหนึ่งในการแก้ไขความท้าทายต่าง ๆ ทั้งจากสภาพแวดล้อมภายในประเทศและพลวัตการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจและสังคมโลก ที่ได้กล่าวถึงในข้างต้นอีกด้วย

ซึ่งสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้รัฐบาลไทย ภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีความเชื่อมั่นเช่นนี้ก็มาจากเหตุผลที่ว่า

ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกได้ รัฐบาลจึงต้องดำเนินนโยบายการค้าต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่จะรักษาผลประโยชน์ของไทย ในขณะเดียวกันต้องแสวงหาพันธมิตรและสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ

⁵ เรื่องเดียวกัน

ทั้งในระดับประเทศเพื่อนบ้านและในระดับภูมิภาค เพื่อร่วมกันพัฒนาและป้องกัน ปัญหาที่อาจจะเกิดผลกระทบต่อไทยได้⁶

สำหรับภาพรวมยุทธศาสตร์ในการทำเขตการค้าเสรีของไทยนั้น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้จัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2004 โดยมี รายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1. เป้าหมาย เพื่อสร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ดึงดูด การลงทุนจากต่างประเทศ เพิ่มโอกาสในการส่งออก และปรับโครงสร้างการผลิตในประเทศให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ยุทธศาสตร์การเจรจา FTA เพื่อรักษาตลาดเดิมที่เป็นตลาดหลักของไทย เช่น สหรัฐฯ และญี่ปุ่น และขยายตลาดใหม่ทั้งในแนวกว้างและเจาะลึกในตลาดที่มีศักยภาพ เช่น จีน อินเดีย ตลาด ที่เป็นประตูการค้าในภูมิภาคอื่น ๆ เช่น บาหลีเรโนในตะวันออกกลาง เปรูในทวีปอเมริกาใต้ เป็นต้น รวมทั้งพิจารณาเตรียมความพร้อมในการ FTA ก้าวต่อไปกับสหภาพยุโรป แคนาดา แอฟริกาใต้ ซิลิ เม็กซิโก เกาหลี กลุ่ม Mercosure และ EFTA เป็นต้น

3. ยุทธศาสตร์รายสาขาที่สำคัญ มีดังนี้

3.1 เกษตร

1) เน้นอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารแปรรูป

2) สินค้าเกษตรที่มีความอ่อนไหว ให้เจรจาโดยมีเวลาในการปรับตัวที่นาน

3) สินค้าเกษตรและอาหาร จะมีปัญหาเรื่องมาตรฐานด้านสุขอนามัยมาก ความปลอดภัยด้านอาหารและสิ่งแวดล้อม ให้เจรจาลด/ยกเลิก หรือปรับไม่ให้เป็นอุปสรรค ขณะเดียวกัน ให้พัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐานสากล มีความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและอำนวยความสะดวก ด้านการค้าโดยการทำ MRA และการถ่ายทอดเทคโนโลยี

4) กำหนดมาตรฐานการนำเข้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุดิบที่ต้องนำเข้ามาแปรรูป เพื่อการส่งออกให้ได้มาตรฐานและปลอดภัย

⁶ เรื่องเดียวกัน

3.2 อุตสาหกรรม

- 1) เน้นอุตสาหกรรมเป้าหมายในการส่งออกของไทย และกลุ่ม Cluster ที่มีการร่วมลงทุนผลิตที่เป็น Production Network สาขาที่สำคัญที่ไทยมีศักยภาพมาก ได้แก่ แฟชั่น (เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ รองเท้า) ยานยนต์และชิ้นส่วนสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ สินค้าเฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ในบ้าน และของแต่งบ้าน
- 2) มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรฐานสินค้า (TBT) สิ่งแวดล้อม ให้เจรจา/ยกเลิก หรือปรับไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการค้า พัฒนาการผลิตภายในประเทศให้ได้มาตรฐาน และจัดทำความตกลงยอมรับร่วมกัน (MRA)
- 3) การเจรจากำหนดเงื่อนไข Rules of Origin ต้องสะท้อนสภาพการผลิตในประเทศ และในประเทศต้องปรับการผลิตอุตสาหกรรมต้นน้ำให้มากขึ้น

3.3 บริการ

- 1) เปิดเสรีแบบค่อยเป็นค่อยไป ใช้ Positive-List Approach
- 2) เน้นธุรกิจบริการที่มีความพร้อม เช่น ท่องเที่ยว สุขภาพ ก่อสร้างออกแบบ
- 3) สนับสนุนธุรกิจที่มีอนาคต เช่น ICT Logistics บันเทิง ช่อมบ่ารุง
- 4) กลุ่มธุรกิจบริการที่ยังไม่พร้อม เช่น ธนาคาร ประกันภัย โทรคมนาคม ขนส่ง ให้มี Transition Period 10 ปี

3.4 ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องการค้า

- 1) เน้นระดับการคุ้มครองภายใต้ความตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องการค้าใน WTO เป็นหลัก
- 2) ควรแสวงหาความร่วมมือจากประเทศคู่เจรจาในการอำนวยความสะดวกด้านการขอรับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของคนไทยในต่างประเทศ เช่น การขอรับการคุ้มครองพันธุ์ข้าวหอมมะลิ และเครื่องหมายรับรองข้าวหอมมะลิของไทย
- 3) ผลักดันให้ประเทศคู่เจรจาให้ให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่ไทยมีผลประโยชน์ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งที่มาทางชีวภาพ
- 4) ส่งเสริมความร่วมมือด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี การใช้ประโยชน์ในข้อมูลสิทธิบัตร เพิ่มศักยภาพและทักษะของนักประดิษฐ์ของไทยในการวิจัยพัฒนาต่อยอด

4. แนวทางการดำเนินงานต่อไป

4.1 ศึกษาความเป็นไปได้และเวลาที่เหมาะสมในการทาบทามสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นตลาดสำคัญ รองจากสหรัฐฯ และญี่ปุ่น สำหรับประเทศที่มีศักยภาพในการเป็นประตูการค้าในภูมิภาคอื่น เช่น แอฟริกาใต้ แคนาดา ซิลิ เม็กซิโก กลุ่ม Mercosur และกลุ่ม EFTA (นอร์เวย์ ไอซ์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์และลิกเตนสไตน์) อาจพิจารณาในลำดับต่อไปหลังจากที่เจรจาสรุปผล FTA ที่กำลังเจรจาอยู่ในปัจจุบัน ในระหว่างนี้ ให้มีความร่วมมือในการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด (Closer Economic Relationship: CEP) เพื่อเป็นฐานในการเชื่อมความสัมพันธ์ไว้ก่อน

4.2 การบริหารจัดการและการประสานงาน

- 1) คณะทำงานติดตามผลการเจรจา พิจารณาจัดทำแผนรองรับการเจรจา FTA โดยเฉพาะในส่วนที่ได้รับผลกระทบ รวมถึงการปรับโครงสร้างการผลิตภายในประเทศ การตลาด กำลังคนและการพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ เพื่อเสนอ กนศ. ต่อไป
- 2) ขอให้ภาคนักวิชาการให้ข้อมูลสนับสนุนการเจรจา FTA โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลเกี่ยวกับการเจรจากับประเทศใหญ่ เช่น จีน สหรัฐฯ
- 3) มีคณะผู้แทนจากไทยสร้างความสัมพันธ์กับส่วนภูมิภาคในกรณีที่เป็นตลาดใหญ่ ที่อาจมีปัญหาการใช้กฎระเบียบที่ต่างจากส่วนกลาง
- 4) การทำ FTA ควรมีความโปร่งใส และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งเอกชน นักวิชาการ นักการเมือง ซึ่งเป็นผู้แทนประชาชนได้มีส่วนให้ข้อคิดเห็น⁷

ความคืบหน้าในการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ

สำหรับความคืบหน้าในการจัดทำเขตการค้าเสรีของไทยนั้น ไทยได้ลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีเป็นที่เรียบร้อยแล้วกับ 2 ประเทศ คือ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ รองลงนามกับ 1 ประเทศ

⁷ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, “ยุทธศาสตร์การทำ FTA ของไทย,”

<http://www.thaifita.com/fta_strategy.html>, วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2004.

คือ ญี่ปุ่น และกำลังดำเนินการเจรจาทำเขตการค้าเสรีกับอีก 5 ประเทศ กับ 2 กลุ่มเศรษฐกิจ ได้แก่ จีน (ไทย/อาเซียน-จีน) บารเรน เปรู อินเดีย สหรัฐฯ BIMSTEC และ EFTA

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของประเทศหรือกลุ่มเศรษฐกิจที่ไทยกำลังเจรจาอยู่นั้น ก็มีบางส่วนที่ได้บรรลุข้อตกลง Early Harvest Scheme (EHS) ซึ่งได้ลงนามมีผลบังคับใช้ไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และอีกบางส่วนก็กำลังรอการลงนามอยู่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ออสเตรเลีย นายกรัฐมนตรีไทยและนายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย ได้ประกาศให้เริ่มการเจรจาเพื่อจัดทำความตกลง Closer Economic Relations (CER) ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2002 ซึ่งการเจรจาได้สิ้นสุด และไทยและออสเตรเลียได้ลงนามความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย ณ กรุงแคนเบอร์รา ออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2004 และความตกลงได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2005

นิวซีแลนด์ นายกรัฐมนตรีไทยและนายกรัฐมนตรีนิวซีแลนด์ เห็นชอบให้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการทำความตกลงว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น (CEP) ระหว่างไทย-นิวซีแลนด์ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2002 ซึ่งสามารถสรุปเนื้อหาสาระหลักของการศึกษาร่วมๆ ได้แล้ว และผู้นำของทั้งสองประเทศได้เข้าร่วมเป็นสักขีพยานการลงนามความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ โดยรัฐมนตรีพาณิชย์ไทยและนิวซีแลนด์ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2005 ซึ่งความตกลงได้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2005

ญี่ปุ่น นายพิศาล มาณพัฒน์ หัวหน้าคณะเจรจาเอฟทีเอไทย-ญี่ปุ่น กล่าวว่า ขณะนี้การเจรจาเอฟทีเอไทย-ญี่ปุ่น ได้เสร็จสิ้นแล้ว โดยจะมีการลงนามประกาศความร่วมมือระหว่างนายกรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศ ในวันที่ 3 เมษายน 2006 หลังจากนั้นญี่ปุ่นจะนำเสนอกรอบเพื่อผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรของญี่ปุ่น โดยคาดว่าจะการพิจารณาจะแล้วเสร็จภายใน 2-3 เดือน และจะมีผลบังคับใช้จริงประมาณเดือนตุลาคมนี้

อาเซียน-จีน ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงให้มีการลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที (Early Harvest) คือ ในสินค้าพิกัด 01-08 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2004 โดยภาษีจะลดลงเหลือ 0% ภายในปี ค.ศ. 2006 สำหรับประเทศอาเซียนเดิม 6 ประเทศและจีน ส่วนอาเซียนใหม่ให้ยืดหยุ่นได้ถึงปี ค.ศ.2010 อย่างไรก็ตาม ไทยและจีนได้เห็นชอบให้เริ่มลดภาษีระหว่างกัน ในสินค้าเกษตรพิกัด 07-08 (ผักและผลไม้) ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2003 ภายใต้กรอบ Early Harvest อาเซียน-จีน หรือ 3 เดือนก่อนประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ

ไทย-จีน ไทยและจีนได้ตกลงให้มีการเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ทุกราชการ (พิกัดศุลกากรตอนที่ 07-08) ระหว่างไทย-จีน เหลือ 0% ทันทีภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2003 โดยมีกฎว่าด้วย

แหล่งกำเนิดสินค้า (Rule of Origin) กำหนดให้สินค้าต้องผ่านกระบวนการผลิต โดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained)

บาหลีเรน ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงให้มีการลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที (Early Harvest) จำนวน 626 รายการ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2005 อย่างไรก็ตาม ความตกลงดังกล่าวยังไม่มีผลใช้บังคับเนื่องจากบาหลีเรนอยู่ระหว่างขั้นตอนขอความเห็นชอบจากรัฐสภา โดยในการหารือระหว่างผู้แทนการค้าไทย (นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์) กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของบาหลีเรน เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2005 ณ บาหลีเรน นั้น ฝ่ายบาหลีเรนได้แจ้งว่า เนื่องจากบาหลีเรนเป็นสมาชิกคณะมนตรีความร่วมมืออ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council-GCC) ซึ่งมีข้อกำหนดไม่ให้ประเทศสมาชิกจัดทำเขตการค้าเสรีทวิภาคี (Bilateral FTA) ดังนั้นเพื่อเป็นการลดแรงกดดันจากประเทศสมาชิก GCC ฝ่ายบาหลีเรนจึงเสนอให้ปรับการเจรจาให้ไปในรูปแบบข้อตกลง FTA ระหว่างไทย-GCC แทน

เปรู คณะเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-เปรู ได้จัดการประชุมแล้ว 7 ครั้ง ครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 1-4 พฤศจิกายน 2005 ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้นำส่วนที่สามารถตกลงกันได้แล้วในส่วนของการค้าสินค้ามา Implement ก่อน โดยไม่ต้องรอให้เจรจาเสร็จครบทุกเรื่องจึงได้มีการจัดทำและลงนามพิธีสารเพื่อเร่งเปิดเสรีการค้าและอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างไทยกับเปรู และในระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำเอเปค ครั้งที่ 13 ที่นครปูซาน เกาหลี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2005 ผู้นำของทั้งสองประเทศได้ร่วมกันเป็นสักขีพยานในพิธีลงนามพิธีสารเพื่อเร่งเปิดเสรีการค้าและอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างไทยกับเปรู (Early Harvest Package) โดยทั้งสองฝ่ายได้ตกลงลดภาษีเป็นศูนย์ทันที (ฝ่ายไทยร้อยละ 50 ฝ่ายเปรูร้อยละ 54.6 ของรายการสินค้าทั้งหมด) และลดภาษีเป็นศูนย์ภายใน 5 ปี (ฝ่ายไทยร้อยละ 23.5 ฝ่ายเปรูร้อยละ 17.1 ของรายการสินค้าทั้งหมด)

สหรัฐฯ การเจรจา รอบที่ 6 ระหว่างวันที่ 9-13 มกราคม ที่เชียงใหม่ ได้มีการเจรจาครอบคลุมทุกหัวข้อการเจรจาและมีความคืบหน้าเป็นที่น่าพอใจ โดยประเด็นสำคัญที่ยังต้องรอสรุปในการเจรจาลงต่อไป

BIMSTEC การประชุม BIMSTEC TNC ได้ดำเนินการมาแล้ว 11 ครั้ง โดยครั้งล่าสุด ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมและการประชุมคณะทำงานที่เกี่ยวข้องระหว่างวันที่ 6-11 กุมภาพันธ์ 2006 ที่กรุงเทพฯ

EFTA การเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-EFTA รอบที่ 2 ได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 16-20 มกราคม 2006 ที่เชียงใหม่ โดยครอบคลุมการเจรจาทุกหัวข้อ⁸

เหล่านี้เป็นเพียงคืบหน้าในการเจรจาเขตการค้าเสรีของไทยกับประเทศหรือกลุ่มต่าง ๆ เพียงบางส่วน เนื่องงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาเชิงลึกถึงนโยบายในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของรัฐบาลไทย: กรณีศึกษาการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับอินเดีย ด้วยเหตุนี้ จึงต้องขอกล่าวถึงความจำเป็นและความคืบหน้าในการเจรจาอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

ความเป็นมาและความคืบหน้าในการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย

แนวคิดในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย เริ่มขึ้นเมื่อครั้งที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เดินทางเยือนอินเดีย ในระหว่างวันที่ 26-29 พฤศจิกายน 2001 และได้หารือกับนายกรัฐมนตรีอินเดีย ในขณะนั้น คือ นายอตาล ปิหารี วัชปายี ซึ่งทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องต้องกันในการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน โดยเฉพาะการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย และให้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วม (Joint Working Group: JWG) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย⁹

คณะทำงานร่วมไทย-อินเดีย มีการประชุมทั้งหมด 4 ครั้ง โดยมีการพิจารณาหัวข้อและรายละเอียดสำหรับการศึกษาร่วมกัน ซึ่งได้ผลสรุปว่า การจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย เป็นสิ่งที่เป็นไปได้และจะเกิดประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้

1. ขยายความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างกัน เนื่องจากปริมาณการค้าระหว่างกันยังน้อยอยู่ และส่วนใหญ่เป็นเพียงสินค้าวัตถุดิบหรือสินค้าขั้นกลาง

⁸ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, “ความคืบหน้าการเจรจาการค้าเสรีของไทยกับ...”, <<http://www.thaifita.com/>>, มีนาคม 2006.

⁹ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, “ความคืบหน้าการเจรจาการค้าเสรีของไทยกับ...” หรือ กระทรวงการต่างประเทศ, “อินเดีย,” <<http://www.mfa.go.th/web/479.php?id=125>>, มีนาคม 2006 หรือ เอกสารเผยแพร่ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย ก้าวแรกของการเปิดการค้าเสรี: สินค้าเร่งลดภาษีกลุ่มแรก 82 รายการ, (กรุงเทพฯ: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, ตุลาคม 2004), น.2-6. (เอกสารเผยแพร่)

2. เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษา การเงินและการธนาคาร การสาธารณสุข การบิน และการขนส่งระหว่างประเทศ เป็นต้น¹⁰

ภายหลังสรุปผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย ทั้งสองประเทศได้จัดตั้งคณะเจรจา (Joint Negotiating Group: JNG) เพื่อเจรจาจัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย โดยคณะเจรจาได้มีการประชุมรวมทั้งหมด 6 ครั้ง และบรรลุเป้าหมายการเจรจาจัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย¹¹

โดยไทยและอินเดียได้มีการลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย ระหว่างนายอดิศัย โทธารามิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของไทย และนายอรุณ เจตลี (Arun Jaitley) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมของอินเดีย เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2003 ณ ทำเนียบรัฐบาล ในระหว่างการเยือนไทยอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรีอินเดีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญที่จะจัดอุปสรรคทางการค้าและช่วยขยายการค้าระหว่างกัน

นอกจากนี้ เขตการค้าเสรียังจะดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติด้วย¹² ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของกรอบความตกลงฯ ได้ดังนี้คือ ครอบคลุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจในทุกด้าน และแบ่งการเจรจาออกเป็น 3 ส่วน ในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ

1. การเปิดเสรีการค้าสินค้า มุ่งขจัดมาตรการปกป้องด้านภาษีและมาตรการที่มีใช้ภายในให้ครอบคลุมในทุกสินค้า และกำหนดเป้าหมายเป็นเขตการค้าเสรีในปี ค.ศ.2010 โดยในระยะแรกได้กำหนดให้มีการเร่งลดภาษีสินค้าบางส่วน (Early Harvest Scheme: EHS) สำหรับการลดภาษีสินค้าระยะต่อไปจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าปกติ (Normal Track) และกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ซึ่งในกลุ่มสินค้าปกติ จะแบ่งสินค้าออกเป็นอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่จะลดภาษีเป็นศูนย์ และกลุ่มที่ไม่ลดภาษีเป็นศูนย์ แต่ลดลงถึงระดับใดระดับหนึ่ง และทั้งสองฝ่ายจะพิจารณาในเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อไป โดยคาดว่าจะยึดตามร่างกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด

¹⁰ เรื่องเดียวกัน

¹¹ เรื่องเดียวกัน

¹² เรื่องเดียวกัน

สินค้าชั่วคราวข้างต้น และกว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าชั่วคราวอาเซียน-อินเดีย สำหรับในส่วนนี้จะเริ่มต้นเจรจารายละเอียดตั้งแต่เดือนมกราคม 2004 และให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2005

2. การเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน กำหนดให้ทยอยเปิดเสรีในสาขาที่มีความพร้อมก่อน โดยจะเริ่มต้นเจรจารายละเอียดตั้งแต่เดือนมกราคม 2004 และให้เสร็จสิ้นในเดือนมกราคม 2006 โดยประเด็นที่ไทยให้ความสำคัญ ได้แก่ มาตรการปกป้องฉุกเฉิน มาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค Prudential Measures เป็นต้น ส่วนฝ่ายอินเดียให้ความสำคัญในเรื่องการเคลื่อนย้ายบุคลากร และการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมกัน

ส่วนในเรื่องการลงทุน ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย และกฎระเบียบด้านการลงทุน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ และการขยายตัวด้านการลงทุนระหว่างกัน โดยอ้างถึงความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (Bilateral Investment Protection and Promotion Agreement: BIPA) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ.2001

3. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ แสวงหาความร่วมมือด้านใหม่และสร้างกลไกในการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เช่น ด้านการประมง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีชีวภาพ การท่องเที่ยว และสาธารณสุข เป็นต้น และสร้างมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ เช่น การอำนวยความสะดวกทางด้านพิธีศุลกากร และข้อตกลงการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement: MRA) และความร่วมมือด้านมาตรการสุขอนามัย อาทิ เงื่อนไขการนำเข้าสินค้าเงาะและมังคุดของอินเดีย รวมทั้งการจัดทำ Pest Risk Analysis (PRA) และความร่วมมือทางด้าน Plant Quarantine เพื่อให้สินค้าไทยเข้าสู่ตลาดอินเดียได้สะดวกขึ้น¹³

โดยตามกรอบความตกลงฯ เราสามารถสรุปกรอบเวลาในการเจรจาได้ดังนี้ คือ

1. เริ่มการเจรจาการค้าสินค้าในเดือนมกราคม 2004 ให้แล้วเสร็จเดือนมีนาคม 2005 และกำหนดเปิดเสรีลดภาษีเหลือ 0 ภายในปี ค.ศ. 2010

2. ให้ทยอยเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนในสาขาที่มีความพร้อมก่อน โดยเริ่มเจรจาในเดือนมกราคม 2004 และให้เสร็จภายในเดือนมกราคม 2006

¹³ เรื่องเดียวกัน

3. ให้สินค้า Early Harvest 84 รายการมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มีนาคม 2004 (แต่ต้องเลื่อนออกไป) ขณะนี้ ไทยและอินเดียสามารถตกลงรายการสินค้าภายใต้ Early Harvest Scheme (EHS) ได้ 82 รายการ โดยจะเริ่มมีผลบังคับใช้วันที่ 1 กันยายน 2004

โดยจะเริ่มลดภาษีลง 50% จากอัตราภาษี ณ วันที่ 1 มกราคม 2004 จากนั้น 1 กันยายน 2005 จะลดภาษีลง 75% และในวันที่ 1 กันยายน 2006 ลดลง 100% หรือภาษีเป็น 0¹⁴

ตารางที่ 3.1

ระยะเวลาการลดภาษีและสัดส่วนการลดจากอัตราภาษี

ระยะเวลาการลดภาษี	สัดส่วนการลดจากอัตราภาษี ปีฐาน ณ วันที่ 1 ม.ค. 2004
1 ก.ย. 2004 - 31 ส.ค. 2005	50%
1 ก.ย. 2005 - 31 ส.ค. 2006	75%
1 ก.ย. 2006 เป็นต้น	100%

ทั้งนี้ สินค้าที่จะได้รับสิทธิการลดภาษีภายใต้ (Early Harvest Program) จะต้องได้แหล่งกำเนิดของสินค้าตามกฎหมายเกณฑ์ที่ได้ตกลงกันไว้ คือ สินค้าที่ผลิตขึ้นโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained) หรือสินค้าที่ผลิตในไทยหรืออินเดียโดยมีการนำเข้าวัตถุดิบจากแหล่งอื่นไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ โดยมีการเปลี่ยนแปลงพิกัดศุลกากรในระดับที่กำหนดไว้ (Change in Tariff Classification) และมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของวัสดุในประเทศตามที่กำหนด (Local Value Added Content) ซึ่งจะใช้เป็นการชั่วคราว และจะยกเลิกเมื่อมีการบังคับใช้ RO ฉบับถาวร¹⁵

¹⁴ เรื่องเดียวกัน

¹⁵ เรื่องเดียวกัน

ในส่วนของความตกลงรายการสินค้าภายใต้ Early Harvest Scheme ระหว่างไทยและอินเดียนั้น ถือได้ว่าไทยเป็นประเทศที่สองที่ได้มีความตกลงในลักษณะดังกล่าวกับอินเดีย โดยประเทศแรกที่อินเดียได้ลงนามในความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีฉบับสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว คือ ศรีลังกา ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เมื่อเดือนมีนาคม 2000¹⁶

สำหรับสถานะล่าสุดของการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดียนั้น หลังจากการเจรจาจัดทำกรอบความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดียเสร็จสิ้นลง ทั้งสองฝ่ายได้จัดตั้งคณะกรรมการเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย (India-Thailand Trade Negotiating Committee: TNC) เพื่อเจรจายละเอียดตามมาตรการต่าง ๆ ภายใต้กรอบความตกลงฯ และจัดทำข้อตกลงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีต่อไป

ซึ่งกระทั่งจนถึงปัจจุบัน ไทยและอินเดียได้มีการผลักดันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม TNC รวม 10 ครั้ง ล่าสุด ไทยได้เป็นเจ้าภาพการประชุมคณะกรรมการเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย ครั้งที่ 10 ระหว่างวันที่ 9-13 มกราคม 2006 ที่จังหวัดเชียงใหม่ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. การลด/ยกเลิกภาษีศุลกากร

1.1 ขอบเขตของสินค้า ไทยได้เน้นให้เปิดเสรีการค้าสินค้าให้ครอบคลุมสินค้าส่วนใหญ่ ตามเงื่อนไขการจัดตั้งเขตการค้าเสรีที่กำหนดไว้ใน WTO โดยควรลด/ยกเลิกภาษีอย่างน้อยร้อยละ 90 ของจำนวนรายการสินค้าทั้งหมด แต่อินเดียแจ้งว่า ยังไม่มีการกำหนดสัดส่วนของสินค้าที่ต้องลด/ยกเลิกภาษีว่าจะต้องเป็นเท่าใดจึงถือว่าผ่านเงื่อนไขของ WTO และคงไม่สามารถลด/ยกเลิกภาษีศุลกากรกว่าร้อยละ 90 ได้ โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าที่มีความอ่อนไหวสูง (เกษตร สิ่งทอ ยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์) ซึ่งยังต้องหารือกับภาคเอกชนก่อน ดังนั้น จึงควรที่จะเปิดเสรีในขอบเขตสินค้าที่ทั้งสองฝ่ายสามารถบรรลุผลการเปิดเสรีระหว่างกันได้ก่อน

1.2 วิธีการลดและยกเลิกภาษี (Modality) ไทยได้เสนอให้เริ่มลดภาษีสินค้าตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2006 โดยทยอยลดภาษีสินค้ากลุ่ม Normal Track ให้เป็นร้อยละ 0 ภายในปี ค.ศ.2010 และลดภาษีกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ให้ต่ำกว่าร้อยละ 5 ภายในปี ค.ศ.2010 ซึ่งอินเดียได้ตกลงที่จะยกเลิกภาษีสินค้ากลุ่ม Normal Track ภายในปี ค.ศ.2010 แต่อาจไม่สามารถลดภาษีสินค้าอ่อนไหวบางรายการที่มีอัตราภาษีสูงให้ต่ำกว่าร้อยละ 5 ได้ภายในปี ค.ศ. 2010 โดยขอพิจารณาโครงสร้างภาษีสินค้าก่อนที่จะแจ้งความเห็นให้ทราบ นอกจากนี้

¹⁶ FTA Monitoring, “สถานะประเทศคู่เจรจา,” <<http://www.ftamonitoring.org/>>, มีนาคม 2006

อินเดียแจ้งว่าไม่สามารถเริ่มลดภาษีได้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2006 ได้ เนื่องจากต้องใช้เวลาดำเนินการตามขั้นตอนภายในประเทศอย่างน้อย 6 เดือน จึงควรกำหนดให้เริ่มต้นการลดภาษีตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2006 เป็นต้นไป

1.3 การลดจำนวนรายการสินค้าอ่อนไหว ทั้งสองฝ่ายตกลงพิจารณาออกรายการสินค้าอ่อนไหวให้เหลือน้อยที่สุด โดยแบ่งกลุ่มสินค้าอ่อนไหวออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าอ่อนไหวที่เหมือนกัน (Identical List) และกลุ่มสินค้าอ่อนไหวที่แตกต่างกัน (Non-Identical List) โดยในเบื้องต้นสรุปว่าไทยจะลดจำนวนรายการสินค้าอ่อนไหวลงรวม 263 รายการ ซึ่งทำให้มีรายการสินค้าอ่อนไหวคงเหลือ 1,040 รายการ และอินเดียจะลดจำนวนรายการสินค้าอ่อนไหวลงรวม 265 รายการ ซึ่งทำให้มีรายการสินค้าอ่อนไหวคงเหลือ 1,099 รายการ และทั้งสองฝ่ายจะพิจารณาลดรายการสินค้าอ่อนไหวเพิ่มเติมต่อไป

2. กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

2.1 กฎทั่วไป ไทยยืนยันให้กำหนดสัดส่วนมูลค่าเพิ่มในประเทศ (Local Content) ร้อยละ 30 หากใช้เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพิกัดศุลกากร 4 หลัก (Change in Tariff Heading: CTH) แต่จะพิจารณาสัดส่วน LC 35% ได้หากใช้ร่วมกับเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงพิกัดศุลกากร 6 หลัก (Change in Tariff Sub-Heading: CTSH) ตามที่อินเดียได้ยอมรับแล้วในกรอบอาเซียน-อินเดีย อินเดียแจ้งว่ากฎสำหรับอาเซียนเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งหากไทยต้องการหลักเกณฑ์เช่นเดียวกันก็ต้องผลักดันในระดับสูงเช่นกัน

2.2 กฎเฉพาะรายสินค้า (Product Specific Rule: PSR) ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าควรสรุปการเจรจา PSR ให้มากที่สุดก่อนที่จะเริ่มลดภาษีสินค้า ซึ่งในเบื้องต้น อินเดียแจ้งอย่างไม่เป็นทางการว่า PSR สำหรับสินค้ากลุ่มเครื่องจักรและส่วนประกอบ ชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ไทยเสนอว่าจะผ่านเกณฑ์ CTSH+35%LC ได้ แต่ขอนำไปหารือกับหน่วยงานภายในประเทศก่อน

3. การค้าบริการและการลงทุน ในการจัดทำร่างความตกลงการค้าบริการ ฝ่ายอินเดียเห็นว่าการเจรจาการค้าบริการในกรอบทวิภาคีควรลึกและกว้างกว่ากรอบพหุภาคี โดยเสนอให้เพิ่มบทแนบท้ายในเรื่องการเงิน โตรคมนาคม การเคลื่อนย้ายบุคคล การศึกษา และความร่วมมือด้านสื่อ แต่ไทยเห็นว่าความตกลงการค้าบริการครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่อินเดียเสนออยู่แล้ว จึงยังไม่ยอมรับข้อเสนอนี้ และยืนยันให้ตัดเรื่องการเงินออกจากการเจรจา ส่วนด้านการลงทุนไทยเสนอให้ครอบคลุมเฉพาะการลงทุนโดยตรงเท่านั้น และทั้งสองฝ่ายได้หารือในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การปฏิเสธผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากความตกลงการลงทุนกับประเทศที่ไม่ใช่คู่สัญญา (Denial

of Benefits) ความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูล การส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน การชดเชยค่าเสียหาย การระงับข้อพิพาท มาตรการเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน และมาตรการด้านภาษี เป็นต้น

4. เรื่องอื่น ๆ ทั้งสองฝ่ายได้หารือกันในเรื่องการจัดทำมาตรการเยียวยาทางการค้า มาตรการปกป้อง (Safeguard Measure) ความเป็นไปได้ในเรื่องกระบวนการหารือในเบื้องต้น (prior consultations) ก่อนการใช้ตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Measure) และกระบวนการระงับข้อพิพาท

อินเดียกำหนดเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม TNC ไทย-อินเดีย ครั้งที่ 11 ระหว่างวันที่ 6-10 มีนาคม 2006¹⁷

ทั้งสองฝ่ายจะผลัดกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม TNC ไทย-อินเดีย เพื่อหารือรายละเอียดเรื่องต่าง ๆ จนกว่าจะสามารถสรุปผลการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย ฉบับที่สมบูรณ์ให้แล้วเสร็จ

กรอบความตกลงรายการสินค้าภายใต้ Early Harvest Scheme (EHS)

สำหรับในส่วนของกรอบความตกลงรายการสินค้าภายใต้ Early Harvest Scheme (EHS) 82 รายการ ที่ได้มีการลงนามร่วมกัน และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 กันยายน 2004 นั้น ใช้วิธีการลดภาษีแบบ MFN Applied Rates โดยใช้อัตราฐาน ณ วันที่ 1 มกราคม 2004 และลดภาษีเป็นอัตราร้อยละของอัตรากำหนดที่เรียกเก็บปัจจุบัน (Margin of Preference: MOP) โดยทยอยลดภาษีแต่ละปีลงในอัตราร้อยละ 50 75 และ 100 ตามลำดับ¹⁸ ซึ่งรายการสินค้าทั้ง 82 รายการ คิดเป็นมูลค่าการค้าระหว่างกันในปี ค.ศ. 2002 รวมประมาณ 91 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 8 ของมูลค่าการค้ารวม

¹⁷ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, “ความคืบหน้าการเจรจาการค้าเสรีของไทยกับ...”.

¹⁸ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, “ความคืบหน้าการเจรจาการค้าเสรีของไทยกับ...”. หรือกระทรวงการต่างประเทศ, “อินเดีย”. หรือ เอกสารเผยแพร่ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย ก้าวแรกของการเปิดการค้าเสรี: สินค้าเร่งลดภาษีกลุ่มแรก 82 รายการ.

สองฝ่าย เป็นการนำเข้าจากอินเดีย มูลค่าประมาณ 38 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีการส่งออกไปยังอินเดีย มูลค่าประมาณ 57 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และคิดเป็นมูลค่าการค้าระหว่างกันในปี ค.ศ.2003 รวมประมาณ 136.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 9 ของมูลค่าการค้ารวมสองฝ่าย¹⁹

สำหรับในช่วง 2 เดือนแรก (1 กันยายน 2004-31 ตุลาคม 2004) ภายหลังจากข้อตกลงมีผลบังคับใช้นั้น กระทรวงพาณิชย์ได้ออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (From FTA) สำหรับการส่งออกไปยังอินเดียในรายการสินค้าที่มีการเร่งลดภาษีระหว่างกันรวม 82 รายการ จำนวน 113 ฉบับ ปริมาณ 2,058 ตัน มูลค่า 220.98 ล้านบาท โดยสินค้าที่ขอหนังสือรับรองมากที่สุด ได้แก่ หลอดภาพแคโทดเรย์ของเครื่องรับโทรทัศน์ โพลีคาร์บอเนต อีพอกไซค์เรซิน โพลีเอสเตอร์ชนิดอิมิตัว และเครื่องปรับอากาศ

สำหรับในด้านมูลค่าการค้าในรายการสินค้าที่มีการเร่งลดภาษีระหว่างกัน 82 รายการนั้น ในช่วงหนึ่งเดือนแรก (1-30 กันยายน 2004) ภายหลังจากข้อตกลงมีผลบังคับใช้นั้น ไทยส่งออกสินค้าไปอินเดียปริมาณ 2,814 ตัน มูลค่า 759.17 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 13 และ 115 ตามลำดับ โดยสินค้าที่ส่งออกมากที่สุด ได้แก่ โพลีคาร์บอเนต หลอดภาพแคโทดเรย์ของเครื่องรับโทรทัศน์ อีพอกไซค์เรซิน และส่วนประกอบเครื่องเพชรพลอยทำด้วยโลหะมีค่า และสำหรับในด้านการนำเข้านั้น ไทยนำเข้าสินค้าจากอินเดียในช่วงเวลาเดียวกัน ปริมาณ 4,598 ตัน มูลค่า 120.33 ล้านบาท โดยสินค้าที่นำเข้ามากที่สุด ได้แก่ ส่วนประกอบเครื่องเพชรพลอยทำด้วยโลหะมีค่า ผลิตภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูปทำด้วยเหล็ก อะลูมิเนียมออกไซด์นอกจากคอร์ันดัม ประดิษฐ์ และของอื่น ๆ ทำด้วยลวดหรือลวดเหล็กกล้า

ซึ่งสามารถสรุปดุลการค้าในช่วงเดือนกันยายน 2004 ได้ดังนี้คือ ไทยได้ดุลการค้าจากอินเดียจำนวน 638.84 ล้านบาท โดยได้ดุลการค้าเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 724 เมื่อเปรียบช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา²⁰

ในปัจจุบัน เราสามารถสรุปปริมาณการค้าระหว่างไทยและอินเดีย ภายใต้อกรอบความตกลงรายการสินค้าภายใต้ Early Harvest Scheme (EHS) ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2004 ซึ่งความตกลงมีผลบังคับใช้ได้ ดังแสดงในตารางที่ 3.2-3.6

¹⁹ เอกสารเผยแพร่ FTA FACT BOOK เขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย, (กรุงเทพฯ: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, ตุลาคม 2005), น.9. (เอกสารเผยแพร่)

²⁰ ข่าวทำเนียบรัฐบาล ข่าวที่ 11/23-1 (วันที่ 23 พฤศจิกายน 2004): น.27.

ตารางที่ 3.2
ปริมาณการค้า ภายใต้กรอบความตกลงรายการสินค้า
ภายใต้ Early Harvest Scheme (EHS) 82 รายการ

มูลค่า: ล้านบาท

	กันยายน 2004-สิงหาคม 2005		กันยายน 2005-มกราคม 2006	
	มูลค่า	%ป.ป	มูลค่า	%ป.ป
ส่งออก	10,407.42	128.97	6,651.61	94.22
นำเข้า	2,685.05	-11.20	1,838.85	117.65
ดุลการค้า	7,722.37	-	4,812.76	-
รวม	13,092.48	72.98	8,490.47	98.85

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เข้าถึงได้จาก <http://www.thaifita.com/> มีนาคม 2006

หมายเหตุ มูลค่าการค้าของสินค้านำเข้า HS ไม่มีข้อมูลเป็นเหรียญสหรัฐฯ

ตารางที่ 3.3
สินค้าEHSที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด 10 อันดับแรก

หน่วย: บาท

		ก.ย. 04 - ม.ค. 05	ก.ย. 05 - ม.ค. 06	%ป.ป.
852812	เครื่องรับโทรทัศน์	1,206,476,701.0	2,236,170,480.0	85.35
390740	โพลีคาร์บอเนต	663,570,352.0	2,068,377,933.0	211.70
854011	หลอดภาพแคโทด ของเครื่องรับโทรทัศน์	165,361,068.0	393,870,721.0	138.19
841510	เครื่องปรับอากาศ แบบติดหน้าต่างหรือติดผนัง	150,271,781.0	311,002,415.0	106.96
390730	อีพอกไซค์เรซิน	114,255,961.0	232,919,740.0	103.86
840991	ส่วนประกอบเครื่องยนต์ ใช้กับเครื่องยนต์สันดาป	226,336,996.0	225,088,516.0	-0.55
710310	รัตนชาติที่ไม่ได้ตกแต่ง	194,214,831.0	186,928,598.0	-3.75
732690	ของอื่น ๆ ทำด้วยลวดเหล็กหรือ ลวดเหล็กกล้า	102,113,902.0	134,930,126.0	32.14
711319	เครื่องประดับเพชรพลอย ทำด้วยโลหะ	37,491,698.0	95,786,785.0	155.49
390799	โพลีเอสเตอร์อิมิตัวอื่น ๆ	55,039,175.0	83,730,144.0	52.13
850431	หม้อแปลงไฟฟ้า ขนาดกำลังจ่ายไม่เกิน 1 เควีเอ	76,664,852.0	62,901,824.0	-17.95

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เข้าถึงได้จาก <http://www.thaifita.com/> มีนาคม 2006

ตารางที่ 3.4
สินค้าEHSที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุด 10 อันดับแรก

หน่วย: บาท

		ก.ย. 04 - ม.ค. 05	ก.ย. 05 - ม.ค. 06	%ป.ป.
870840	กระปุกเกียร์	212,871,815.0	585,583,316.0	175.09
720711	ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า มีภาคตัดขวางเป็นรูปสี่เหลี่ยม	27,336,834.0	237,886,442.0	770.20
760110	อะลูมิเนียมไม่เจือ	0.0	189,984,525.0	-
711319	เครื่องประดับเพชรพลอยทำด้วยโลหะ	60,817,586.0	179,427,407.0	195.03
281820	อะลูมิเนียมออกไซด์	120,477,760.0	124,222,830.0	3.11
848180	ก๊อมน้ำหรือวาล์วปิดเปิดน้ำ	17,187,911.0	107,587,108.0	525.95
732690	ของอื่น ๆ ทำด้วยลวดเหล็กหรือ ลวดเหล็กกล้า	32,954,418.0	89,124,623.0	170.45
390740	โพลีคาร์บอเนต	28,888,667.0	46,267,900.0	60.16
390799	โพลีเอสเตอร์อิมิตัวอื่น ๆ	5,856,679.0	31,733,526.0	441.83
840991	ส่วนประกอบเครื่องยนต์ ใช้กับเครื่องยนต์สันดาป	14,068,582.0	30,305,694.0	115.41

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เข้าถึงได้จาก <http://www.thaifita.com/> มีนาคม 2006

ตารางที่ 3.5
สินค้าที่ไม่มีมีการส่งออก ในช่วงเดือนกันยายน 2005- มกราคม 2006

080610	องุ่นสด
080810	แอปเปิ้ลสด
081060	ทุเรียนสด
100110	ข้าวสาลีคู่รั่ม
100190	ข้าวสาลีอื่น ๆ
160411	ปลาแซลมอนทั้งตัวหรือเป็นชิ้น
160510	ปูที่ปรุงแต่งหรือทำให้ไม่เสียหาย
261000	สินแร่และหัวแร่โครเมียม
281820	อะลูมิเนียมออกไซด์
281830	อะลูมิเนียมไฮดรอกไซด์
710510	ฝุ่นและผงของเพชร
720150	เหล็กถลุงเจือ รวมทั้งเหล็กสปีเกล
720711	ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า มีภาคตัดขวางเป็นรูปสี่เหลี่ยม
720719	ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปอื่น ๆ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า
722619	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าเจือ
730792	ข้อต่อและปลอกเลื่อน ที่มีเกลียวนอกทำด้วยเหล็ก
760110	อะลูมิเนียมไม่เจือ
840490	ส่วนประกอบเครื่องจักรโรงงาน
841990	ส่วนประกอบ เครื่องมือกลไฟฟ้า
842390	ค้อนน้ำหนักทุกชนิดของเครื่องจักร รวมทั้งส่วนประกอบ
843221	เครื่องคราดแบบจาน
844820	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของเครื่องทอผ้า
844833	แกนปั่นด้าย สปินเดิลฟลายเออร์ แหวนปั่นด้าย และแหวนส่งด้าย
847290	เครื่องจักรสำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายธนบัตรอัตโนมัติ
847751	เครื่องจักรสำหรับหล่อแบบหรือหล่อดอกใหม่ของยางนอกชนิดอัดลม หรือทำสำหรับหล่อแบบยางในหรือขึ้นรูป
903290	ส่วนประกอบอุปกรณ์อัตโนมัติ
910211	นาฬิกาข้อมือที่เดินด้วยไฟฟ้า

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เข้าถึงได้จาก <http://www.thaifita.com/> มีนาคม 2006

ตารางที่ 3.6
สินค้าที่ไม่มีมีการนำเข้า ในช่วงเดือนกันยายน 2005- มกราคม 2006

080610	อรุ่นสด
080810	แอปเปิ้ลสด
081060	ทุเรียนสด
081090	เฉพาะเงาะ ลำไย และทับทิมสด
100110	ข้าวสาลีคูรัม
160411	ปลาแชลมอนทั้งตัวหรือเป็นชิ้น
160413	ปลาซาร์ดีน ปลาซาร์ดีนเคล้าและปลาบรอสลิง
160415	ปลาแมกเคอเรลทั้งตัวหรือเป็นชิ้น
160510	ปูที่ปรุงแต่งหรือทำไว้ไม่ให้เสีย
261000	สินแร่และหัวแร่โครเมียม
390710	โพลีเอซิทิล
390810	โพลีเอไมด์-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10, หรือ -6,12
720719	ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปอื่น ๆ ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า
722619	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าเจือ
722990	ลวดทำด้วยเหล็กกล้าเจืออื่น ๆ
732020	สปริงชนิดแบบกันหอยทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า
840490	ส่วนประกอบเครื่องจักรโรงงาน
841510	เครื่องปรับอากาศแบบติดหน้าต่างหรือติดผนัง
842390	คู่มือสำหรับทุกชนิดของเครื่องจักร รวมทั้งส่วนประกอบ
842549	แม่แรง เครื่องจักรชนิดที่ใช้ระบบไฮดรอลิก
843221	เครื่องคราดแบบจาน
847751	เครื่องจักรสำหรับหล่อแบบหรือหล่อดอกใหม่ของยางนอกชนิดอัดลม หรือทำสำหรับหล่อแบบยางในหรือขึ้นรูป
851711	เครื่องโทรศัพท์แบบใช้สายพร้อมด้วยแฮนด์เซตไร้สาย
852390	แถบบันทึกเสียงที่ใช้อุตสาหกรรมภาพยนตร์
852910	สายอากาศ
910211	นาฬิกาข้อมือที่เดินด้วยไฟฟ้า
940190	ส่วนประกอบที่นึ่งอื่น ๆ

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เข้าถึงได้จาก <http://www.thaifita.com/> มีนาคม 2006